

Хуманитарна организација "Партнер" Бањалука
Humanitarian Organization "Partner" Banjaluka

DESET GODINA SA VAMA

mr Olivera Mastikosa
izvršni direktor

Banja Luka, januar 2011.

MISIJA

Humanitarna organizacija "Partner" osnovana je kao nestranačka, nevladina i neprofitna, multietnička organizacija čiji je cilj pružanje humanitarne, zdravstvene, psihosocijalne, edukativne pomoći i podrške ljudima u stanju potrebe i njihovim porodicama, kao i senzibilizacija, razvijanje svijesti šire društvene zajednice, uvođenje i primjena novih tehnika rada, zastupanje u svrhu poboljšanja kvaliteta njihovih života.

VIZIJA

Obezbjediti jednake mogućnosti za sve građane.

Ciljevi Organizacije su:

1. Organizovanje, pružanje i razvijanje svih oblika humanitarne, zdravstvene, psiho-socijalne i edukativne pomoći podrške osobama u stanju potrebe i njihovim porodicama,
2. Senzibilizacija i razvijanje svijesti društvene zajednice radi smanjenja socijalne isključenosti,
3. Zaštita, promocija i unapređenje ljudskih prava svih marginalizovanih grupa, te rad na otklanjanju socijalnih i psihičkih posljedica invalidnosti,
4. Djelovanje na uklanjanju svih vidova diskriminacije osoba po osnovu njihove invalidnosti,
5. Organizovanje i izvođenje edukacije korisnika programa putem javnih tribina, predavanja, seminara i kurseva trening programa, učenje stranih jezika, obuke za rad na kompjuterima, razne kreativne radionice,
6. Organizovanje i izvođenje specijalne edukacije i profesionalnog osposobljavanja kroz obuke, izradu i prodaju ručnih radova, suvenira i ukrasnih predmeta,
7. Organizovanje humanitarnih akcija za prikupljanje sredstava za pružanje pomoći članovima.

Organizacija realizuje ciljeve obavljanjem aktivnosti a naročito:

1. Pronalaženje donatora i podnošenje projekata radi obezbjeđenja sredstava za obavljanje djelatnosti i aktivnosti u svrhu ostvarivanja svojih ciljeva,
2. Preduzimanje aktivnosti za smanjenje izolacije svojih članova i drugih kojima je neophodna pomoć mjerama kroz rekreativne, kulturne i zabavne sadržaje, druženja i sl.,
3. Organizovanje predavanja, diskusija za okruglim stolovima, studijska putovanja i sl. u cilju promovisanja i informisanja javnosti o problemima i statusu osoba u stanju potreba za normalan i dostojanstven život, povećanja vidljivosti osoba kojima je potrebna pomoć, razvijanje strategije za medijsku prezentaciju i senzibilizaciju društvene zajednice,
4. Razvija i primjenjuje programe u obrazovnim institucijama, te sa njima sarađuje, kao i sa stručnim udruženjima i drugim relevantnim organizacijama istih ili sličnih djelatnosti i aktivnosti u zemlji i inostranstvu,
5. Okuplja naučne i stručne radnike za rad na istraživačkim projektima iz domena rada sa djecom sa invaliditetom,
6. Prikuplja i obrađuje naučnu i stručnu literaturu u oblastima u kojima Organizacija djeluje,
7. Izdavanje publikacija i stručne literature,
8. Pružanje podrške i saradnja sa nevladinim organizacijama u zemlji i inostranstvu, radi razmjene iskustava i sticanja novih saznanja,
9. Lobiranje zajednice za rješavanje problema svojih članova i drugih u stanju potrebe za normalan i dostojanstven život,
10. Umrežavanje sa institucijama, ustanovama i udruženjima radi sveobuhvatne pomoći svojim članovima i drugim kojima je pomoć potrebna,
11. Davanje savjeta korisnicima usluga radi ostvarivanja njihovih prava i jačanja njihove ličnosti i uključivanja u život društvene zajednice,
12. Obavljanje djelatnosti kojom se stiče dobit (privredna djelatnost) jedino ako sticanje dobiti nije osnovni statutarni cilj,

13. Obavlja i druge djelatnosti i aktivnosti utvrđene planovima i programima nadležnih organa Organizacije ili u skladu sa odobrenim projektima.

MOTO ORGANIZACIJE: NE STOJIM AL MISLIM DAKLE POSTOJIM

DESET GODINA SA VAMA

Humanitarna organizacija „Partner“ osnovana je 12. maja 2001. godine kao izraz želje stručnjaka različitih profila da pomognu osobama sa invaliditetom da se uključe u zajednicu i da se u našoj sredini implementira socijalni model invalidnosti. Ideja je započela druženjem grupe entuzijasta i razgovorima sa prijateljima iz tog okruženja. Danima smo se sastajali i imali dobro volju, ali nismo imali jasan plan da bi izdiferencirali plan rada i ciljeve. Ime organizacije je usvojeno od slične organizacije na Defektološkom fakultetu u Beogradu. Osnivačka Skupština održana je 12.05.2001. godine u Zavodu distrofičara u Banjaluci. Osnivači su za registraciju organizacije skupili minimalne dobrovoljne priloge. Jedana kolegica je dala računar na privremeno korišćenje. Naša prva adresa je bila u Udruženju distrofičara Banjaluka u kojem smo proveli prve dve godine u iznajmljenoj kancelariji od 12 m². Njihova podrška je bila značajna jer smo dobili opremu za kancelariju, mogućnost korišćenja kopir aparata i sl. Što je najvažnije, prostor je bio pristupačan za korisnike kolica i osoblje. Naš cilj je bio razviti mogućnost samostalnog života osoba sa invaliditetom i pružiti im više od medicinskih usluga u okviru Zavoda za rehabilitaciju i fizikalnu medicinu „dr Miroslav Zotović“. Ova institucija je zapravo bila inicijalna kapsula za nas korisnike u okviru HO „Partner“ i ostala nam partner do danas u realizaciji naših ciljeva.

Kada smo započeli sa radom naša ciljna grupa su bili i amputirci-žrtve mina koji su nakon prve godine se osposobili da osnuju sopstvenu organizaciju, danas je Organizacija amputiraca „UDAS“, velika i jaka organizacija ponos svojih članova i naše Organizacije. U toku ovih deset godina pomagali smo nekoliko organizacija da se osnuju i razviju.

U toku 2002 godine izvršili smo preregistraciju i definisali današnje ciljeve organizacije i uspostavili upravljačke organe u skladu sa pravilima Međunarodne organizacije osoba sa invaliditetom (DPI). U upravljačkim organima je dvije trećine osoba sa invaliditetom, zastupljene su i žene i muškarci i uveli smo još jedno svoje pravilo osobe sa invaliditetom moraju biti aktivne u organizaciji i graditi svoje sposobnosti.

Prvi Upravni odbor su činili **Tanja Lekić – predsjednik Upravnog odbora, Tamara Lukač - predsjednik Skupštine, Ranka Tutnjević, Banjac Đurđa i Lukač Zoran**, Nadzorni odbor Predrag Damjanović, Dijana Đurić i Gordana Šehovac. Izvršni direktor Olivera Mastikosa.

Vođeni takvom politikom nakon pet godina smo dobili dva nova lidera u organizaciji, a to je portparol Vanja Čolić i Koordinator servisa personalne asistencije i direktor preduzeća Željko Mastikosa. Uz njih tu je i osoblje knjigovođa Milena Dobraš, administrator Vesna Galić, vozač Dobrisav Đukić i Duško Kragulja.

Stalno radimo na razvoju novih kadrova tako da je uvijek tri do četiri osobe sa kojima sa intenzivno radi na jačanju njihovih kapaciteta (Dalibor Dedić, Radenko Stjepanović, Dalibor Kljajić, Damir Kljajić, Željka Dojčinović, Mirjana Srdić, Bojan Hrstić, Dušica Lipovac, Suzana Dedić, Sanja Mandić, Biljana Vukadinović, Ivana Telić, Tatjana Pjanić, Svjetlana Jovičić, Martina Marković, Zoran Jovičić, Branka Bojić, Sanja Mandić, Nemanja Rodić, Zoran i Duško Knežević, Suzana Telić, Maja Mastikosa, i drugi).

Tu su i mnogobrojni volonteri na čelu sa Zagorkom Hrstić, Desa Latinčić, Vanja Vujičić, Svjetlana Kezić, Gordana Gligić, Jovan Kuzmić, Željko Vidović, Mira Čolić.

Danas su članovi Upravnog odbora Tanja Mandić – predsjednik Upravnog odbora, Vanja Čolić, Drago Vučenović, Dijana Đurić i Sanja Malić. Predsjednik Skupštine Organizacije je Zagorka Hrstić.

Naše značajno bogatstvo je i 247 pomažućih članova i radnika HO Partner, od kojih njih 9 imaju status počasnog člana.

U proteklim godinama smo implementirali 58 projekata u oblasti zdravstva, socijalne zaštite i obrazovanja. Posjedujemo tri kioska za prodaju suvenira, vozni park sa tri vozila, kontejnere sa opremom pomagalicama i alatom za popravku pomagala na plaži u Vrbani, osam računara, kopire, projektor i sličnu opremu. Nalazimo se u Beogradskoj 8, gdje nam je Grad Banjaluka ustupio prostor veličine 100 m². Osnovali smo niz organizacija, ali najznačajnije su

Udruženje omladine sa invaliditetom „InfoPart“, Savez organizacija osoba sa invaliditetom „BISER“, Preduzeće GRISS d.o.o. i učestvovali u osnivanju KKI Vrbas.

Kao organizacija prepoznati smo od strane Grada Banjaluka u kojem smo 2010 godine, dobili status organizacije od interesa za grad. Partneri smo u opštinama Gradiška, Prijedor, Kozarska Dubica, Oštra Luka, Laktaši, Čelinac, Kotor Varoš, Šipovo i dr. Učestvovali smo u nizu projekata u kojima nam je partner bilo Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS. Status posmatrača rada Odbora Narodne Skupštine Republike Srpske imali smo posljednje tri godine. Nalazimo se na spisku organizacija konsultanata ne samo u Republici Srpskoj, nego i u Bosni i Hercegovini. Zahvaljujući saradnji sa Fakultetom Političkih nauka, Odsjek socijalnog rada pružamo uslove za praksu studenata socijalnog rada. Ponosni smo što ovi studenti kasnije postaju naši volonteri i najčešće uspješno pronalaze posao. Mentori smo bili za nekoliko magistarskih radova, prakse za studente iz drugih zemalja i druge volontere. Zahvaljujući lokalnim vlastima, vlastima Republike Srpske, domaćem i međunarodnom nevladinom sektoru danas smo među liderima koji se usmjeravaju na pružanje usluga za osobe sa invaliditetom i omogućavanje samostalnog života.

STIPENDIJE ZA IZJEDNAČAVANJE MOGUĆNOSTI ZA STUDENTE SA INVALIDITETOM

Ovo je primjer projekta koji je implementiran uz volonterski rad naših članova, posebno gospodina Zdravka Šunkića i Tatjane Gajić. Projekat je započeo na osnovu saradnje sa Ministarstvom prosvete i kulture RS, daleke 2003. godine, a prve stipendije su dodjeljene školske 2004-2005 godine. Konkurs za stipendiju se raspisivao istovremeno kada i Konkurs koji je raspisivalo Ministarstvo prosvjete i kulture RS. U prvom krugu obezbjeđeno je 10 stipendija koje su ciljano date za izjednačavanje mogućnosti studenata sa invaliditetom i njihovih kolega. Kriteriji su bili redovno upisana godina, stepen invaliditeta, socijalni status i da studenti sa invaliditetom studiraju na fakultetima u Republici Srpskoj. Korisnike stipendije je mogla preporučiti njihova matična organizacija po vrsti invaliditeta ili su se samostalno prijavljivali. Komisija volontera defektologa i predstavnika HO Partner je pregledala dokumentaciju, rangirala prijavljene i spiskove sa dokumentacijom i podacima dostavljala u Ministarstvo prosvete i kulture RS.

Ova stipendija je danas u potpunosti vlasništvo Ministarstva koje raspisuje konkurs, putem Pravilnika o stipendiranju reguliše kriterije i isplate stipendija. Naši članovi učestvuju u izradama pravilnika i konsultacijama, po potrebi. Dodjeljuje se do 20 stipendija i osnovna karakteristika ove stipendije je da ona ne isključuje primanje stipendije po osnovu uspjeha ili nekog drugog kriterija. Lica koja imaju invaliditet koji ne utiče na socijalna ograničenja ne primaju ovu stipendiju.

Iskustvo je pokazalo da nikada nismo ni imali više od 20 studenata koji su redovno upisali godinu i ispunjavaju uslove sa visokim stepenom invaliditeta.

Najveći problem u realizaciji je nerazumjevanje pojma izjednačavanje mogućnosti i često se pokušava izjednačiti siromaštvo sa ovim terminom. Stipendiju treba da primaju studenti kojima invaliditet utiče na njihovo socijalno funkcionisanje i neophodno im je prilagođavanje nastave. Zato ova stipendija treba biti od prve godine studija da bi uopšte omogućili pristup mladima studiranju. Iako u novom Pravilniku o stipendiranju nismo uspjeli da definišemo i pitanje stipendiranja studenata prve godine, u narednom periodu ćemo nastaviti raditi da se to definiše Pravilnikom.

INFORMATIVNI CENTAR ZA OSOBE SA INVALIDITETOM

Od 2003. godine kada smo prešli u prostor u Beogradskoj 8, stvoreni su uslovi za razvijanje Informativnog centra. Prve aktivnosti u ovom centru su bile organizovanje kurseva koje su naši članovi besplatno pohađali sa ciljem savladavanja kompjuterskih vještina, korišćenje interneta, novinarski kurs pod vodstvom Milkice Milojević, otvaranje web stranice i njeno održavanje. Dve godine smo bili i Teolovo prodajno mjesto za uplatu Interneta.

Razvoj Informativnog centra podržan je sredstvima iz Share See programa. U okviru ovog projekta je uspostavljena biblioteka koja danas ima preko 1000 naslova posebno iz oblasti invalidnosti, socijalnog rada, nevladinog sektora i druge stručne knjige. Biblioteku najviše koriste studenti i postdiplomci za svoje ispite, ali i drugi građani. Dolazak u ovu biblioteku pruža mogućnost pronalaska literature o osobama sa invaliditetom, ali i lične susrete i savjete za izradu seminarskih i naučnih radova. Informativni centar je uporedo potpomognut kroz projekat "Razvoj volonterizma u zajednici" kojeg smo realizovali u saradnji sa Omladinskim komunikativnim centrom iz Banjaluke i donacijom sredstava putem IBHI-a i DIFID-a. Omladinski komunikativni centar je naš partner koji je uvijek kroz razvoj volonterizma prisutan uz našu Organizaciju.

Informativni centar se bavi i izdavanjem mjesečnog biltena "Partner novosti" koje se distribuiraju na preko 150 adresa institucija zdravstvene i socijalne zaštite, kao i organizacijama osoba sa invaliditetom u Republici Srpskoj, u cilju promocije naših ciljeva i vrijednosti za osobe sa invaliditetom tj. samostalnog života. Na ovaj način kontinuirano djelujemo na promjenu svijesti o položaju osoba sa invaliditetom uopšte, a posebno onih koji su potpuno zavisni od tuđe njege i pomoći.

Posebni vrijednost ovaj centar daje za novinare jer je to mjesto gdje uvijek mogu dobiti informacije od našeg portparola o različitim problemima osoba sa invaliditetom. U toku desetogodišnjeg rada ostavili smo dobre kontakte sa medijima. Novinari koji su prije sedam godina bili početnici danas su afirmisani i omogućili su nam pristup emisijama i rubrikama koje o invalidima govore na odgovarajući način.

Nosioc naše web stranice www.ho-partner.rs.sr i Facebook grupe je Informativni centar. Radimo na izgradnji prepoznatljivosti organizacije, pa ćete nas uvijek prepoznati po zaštitnom znaku, tipskom nazivu organizacije, plavo-žutim znakovima, materijalima, poseban znak za Servis personalne asistencije, plakati, poster i drugi elementi koji čine HO „Partner“ prepoznatljivim.

U okviru organizacije bavimo se i izdavačkom djelatnošću, pa se često organizuju poetske večeri na kojima se predstavljaju pjesnici osobe sa invaliditetom.

DJECA I OMLADINA

Naš prvi projekat za djecu je započeo prije deset godina u saradnji sa Zavodom za rehabilitaciju i fizikalnu medicinu dr. Miroslav Zotović, „Socijalizacija djece koja su smještena u instituciji na školovanje“. U želji da omogućimo ovoj djeci da steknu socijalna iskustva slična iskustvima njihovih vršnjaka koji pohađaju redovno školovanje organizovali smo izlete, posjete manastirima, odlazak u kino, šetnju sa gradonačelnikom. Djeca su nam u razgovoru rekla da nikada nisu bili na moru i da je njihova želja da vide more. Ovu želju smo ispunili u saradnji sa Fondom dječije zaštite RS i Administrativnom službom Grada Banjaluka na čelu sa gradonačelnikom, kada smo organizovali pilot projekat „Ljetovanje u Baošiću“ sa djecom iz Zavoda i grupom djece iz Trebinja. Stručni tim Zavoda koje je napravio stručnu procjenu uticaja ljetovanja na zdravstveno stanje djece i vaspitne efekte ovog vida rekreacije za djecu sa invaliditetom. U toku ovog projekta svi smo učili, HO Partner od Fonda koji nam je dao jasne instrukcije kako organizovati ljetovanje, osoblje naše organizacije kako voditi program na kampovanju i koje aktivnosti uključiti za djecu, stručni radnici kako njihovi pacijenti žive u svakodnevnim okolnostima.

Ovaj projekat je u potpunosti vlasništvo Fonda dječije zaštite RS. Mi smo organizovali ljetovanje za djecu iz višećlanih porodica i djecu sa invaliditetom iz MZ Borik, Oštre luke i djecu smještenu u Zavodu za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju dr. Miroslav Zotović. Nakon nekoliko godina organizovanja ljetovanja za djecu preko naše organizacije naši partneri su započeli samostalno organizaciju ljetovanja, što čine i danas.

Za djecu smo organizovali čitav niz aktivnosti kao što je slikarska radionica za djecu iz MZ Borik. Podjela paketića za naše članove, djecu iz višećlanih porodica u našoj mjesnoj zajednici, djecu iz Oštre luke. Podršku za ovaj program smo dobivali od organizacije Most, Omladinskog komunikativnog centra i Zdravo da ste.

Sada najviše pomažemo direktno u rješavanju problema kao što je prevoz, savjetodavni rad, izgradnja rampi za prilaz u stanove i slično.

Djeca koja su učestvovala u našim projektima od početka, danas su odrasli i sa ponosom možemo reći da su završili srednje škole i većina ih je na fakultetu. Danas učestvuju u našim programima za omladinu i postaju mladi lideri i budućnost, ne samo HO Partner nego i pokreta osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini.

Projekti koji su posvećeni mladima „Živjeti bez rizika“, „Izmjena pravilnika o kategorizaciji djece i omladine sa smetnjama u razvoju“, „Organizovanje omladine sa invaliditetom“, projekti za jačanje kapaciteta omladine u Oštroj luci. Objektivno u organizacijama osoba sa invaliditetom nema dovoljno obrazovanih kadrova koji razumiju, ne samo šta znači samostalan život, nego da se znaju boriti za njega. Poticali smo omladinu koja je u našoj organizaciji da se upisuje na fakultet, pohađaju seminare i sastanke za mlade. Putuju i upoznaju druge organizacije mladih sa invaliditetom. Poticali smo ih da se uključuju u izrade politika za mlade. Da bi ostvarili pitanje uključenja omladine sa drugom omladinom, organizovali smo sastanke i učestvovali u radu Omladinskog savjeta, sarađivali sa organizacijama za omladinu Zdravo da ste, OKC, Studentske organizacije i druge. Na taj način smo širili svijest kod tzv. zdravih mladih o mladima sa invaliditetom. Oni su nam sugerisali da bi bilo dobro da postoji organizacija mladih sa invaliditetom putem koje bi se mogli uključivati u mreže omladinskih organizacija, aplicirati za sredstva namjenjena mladima. Uz podršku Kanadske ambasade organizovali smo projekat koji je imao za cilj organizovanje omladine sa invaliditetom u svoju organizaciju danas Udruženje omladine sa invaliditetom „InfoPart“. U projektu su

nas podržali predstavnici UMNRL iz Banjaluke. Od osnivanja „InfoPart-a“ u radu sa mladima više smo jačali ulogu ovog Udruženja i pomagali im da realizuju svoje projekte. Međutim, 2008. godina je prošla u znaku edukacije mladih kadrova uz podršku Ministarstva civilnih poslova BiH i Ministarstva za porodicu sport i omladinu BiH kada smo organizovali seriju predavanja o jačanju kapaciteta u nevladinom sektoru. U toku tih predavanja smo vidjeli da postoji nukleus koji se upornim radom i edukacijama može razviti u buduće lidere pokreta osoba sa invaliditetom. Samo takva politika osigurava opstanak organizacija pojedinačno i pokreta uopšte. Nastavak ove politike se ogleda i u aktivnostima projekta koji implementiramo od 2010. godine do 2012. „Ljudska prava i samostalan život“ u kojem je dio posvećen jačanju kapaciteta mladih. Posebno interesantna radionica je bila u oktobru 2010. godine kada su mladi imali priliku da upoznaju Kallea Konkolu i Tomasa Ture iz Finske i Suada Zahirovića iz Tuzle i sa njima razgovaraju o njihovim iskustvima.

Mladi sa invaliditetom su budućnost naše organizacije i pokreta, kao i kod drugih pokreta, omladina je ta koja nosi aktivnosti koje imaju za cilj promjene. Mladi, obrazovani, osvješteni, sa odgovarajućim dodatnim vještinama imaju mjesto u našoj organizaciji kao lideri razvoja i unapređenja položaja osoba sa invaliditetom u RS i BiH.

ZDRAVSTVENI PROJEKTI

„Sajam ortopedskih pomagala“, „Živjeti bez rizika“, „Prevencija masovnih nezaznih bolesti kod mladih starosne dobi od 14-18 godina i implementacija razvojnog savjetovišta na području Opštine Prijedor“, Opremanje CBR centra u Domu zdravlja Oštra luka, zatim participacija u projektima uvođenja Rehabilitacije u zajednici kao konsultanti, predavači, partneri, Edukacija ljekara porodične medicine o potrebama osoba sa invaliditetom. Projekat u saradnji sa Institutom u Mlječanici na temu osteoporoze.

Čitav niz projekata koje smo implemetirali u oblasti zdravstva imali su za cilj promjenu svijesti stručnjaka iz oblasti zdravstva, jer su ostvarene značajne promjene u cijelom svijetu u odnosu na ulogu pacijenta u zdravstvenom sistemu. Te promjene zahtijevaju da se osobe sa invaliditetom nađu kao partneri zdravstvenom osoblju sa odgovarajućim znanjima i iskustvima. U ovoj oblasti smo morali raditi na edukovanju kadrova da bi postigli odgovarajuće rezultate. Dodatni resursi za edukaciju su proistekli iz niza seminara koje je organizovao **Quenns Univerzitet** i uključio korisnike u obuke. Učestvovali smo u organizovanju udruženja osoba sa invaliditetom „Vrelo“ u Šipovu i „Svetionik“ u Vlasenici. Za vrijeme ovih projekata uspjeli smo u Oštroj Luci otvoriti kancelariju (2004-2007.) jer je znatan dio naših zdravstvenih projekata bio usmjeren na Prijedorsku regiju. U ovoj kancelariji aktivista je bila Biljana Bilbija, viši fioterapeut.

Ovu oblast smo samo započeli i planiramo nastaviti raditi na tome jer u našim zdravstvenim ustanovama još uvijek nisu obezbjeđeni uslovi za bezbjedan boravak korisnika kolica, gluhih i lica sa drugim problemima. Sistem ne priznaje različitosti kod klijenata i odnosi se na isti način bez obzira na fizičke ili psihičke predispozicije pacijenata. Takav odnos prouzrokuje smanjen kvalitet usluge ili uopšte onemogućenost da se zdravstvene usluge koriste (ne postoje toaleti za korisnike kolica, adekvatni kreveti, komunikacija sa gluhim nije na adekvatnom nivou). Za razvoj ovih projekata neophodan nam je kadar koji bi se usmjerio isključivo na ove programe.

Određeno preklapanje postoji između projekata socijalnog preduzetništva u kojem smo obezbjedili obuku za dva radnika sa invaliditetom za reparaciju pomagala. Ova strategija je dugoročna i još uvijek nije zaživjela na odgovarajući način, ali reparacija je dio Pravilnika o ortopedskim pomagalima i predstavlja budućnost ne samo za HO „Partner“ već i za veliki broj korisnika koji uopšte nemaju mogućnost da dobiju pomagala. Reparirana pomagala mogu koristiti stari koji sada najčešće ne koriste pomagala i samim tim dodatno ugrožavaju svoje loše zdravstveno stanje. Već dugi niz godina primamo donacije ortopedskih pomagala koje po potrebi popravljamo, repariramo i ustupamo na revers našim korisnicima. U realizaciji ovih usluga važani partneri su nam HO „Hljeb života“ iz Prijedora, „Crveni krst“ Banjaluka i HO „Kruh svetog Ante“ iz Sarajeva. Korisnicima dajemo pojedinačno savjete o ortopedskim pomagalima i načinu na koji se mogu dobiti, kako da obezbjede odgovarajuće liječenje, povremeno uključujemo u programe za fizikalnu rehabilitaciju, usluge prevoza doktoru ili za nabavku pomagala.

Učestvovali smo i na nekoliko konferencija o pravima pacijenata sa svojim izlaganjima, istraživanje na temu "Uticaj korisnika u sistemu zdravlja RS na poboljšanje kvaliteta usluga". U okviru istraživanja ispitali smo 25 ustanova. Rezultati su pokazali da iako je nadležno Ministarstvo donijelo neophodne strateške i zakonske

dokumente, nije uspostavljen značajan sistem uključenja korisnika za mjerenje kvaliteta usluga i do sada su se uključivali samo sporadično u ustanovama koje su u procesu dobivanja sertifikata o kvalitetu rada.

Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS i nevladin sektor moraju razviti modele zaštite pacijenata ne samo formalno nego i pravno kroz podržavanje rada strukovnih komora i nevladinog sektora koji će imati ulogu zaštite prava pacijenata. Zemlje u našem okruženju razvijaju te modele ne samo formalno nego i praktično. Posebnu pažnju u budućim aktivnostima moramo usmjeriti na obezbjeđenje pristupačnosti bolnica i drugih zdravstvenih ustanova za korisnike kolicima jer mnoge nisu pristupačne pa naši korisnici izbjegavaju liječenje u toku kojeg leže u bolnici.

OBRAZOVANJE I KUTURA

Naša ciljna oblast obrazovanje se donekle provlači i kroz pitanja arhitektonske pristupačnosti i personalne asistencije. U ovoj oblasti smo realizovali više projekata u saradnji sa Savezom defektologa RS koji su bili usmjereni na obuku nastavnika i profesora za rad sa osobama sa invaliditetom. Nastavničke struke u svom obrazovanju nisu imali predmete koji bi ih upoznali sa individualnim pristupom učenicima, planiranjem pojedinačnih ciljeva u skladu sa sposobnostima. Zato je veliki otpor bio u sistemu obrazovanja za prihvatanje djece i omladine sa invaliditetom. Ovdje je ostvaren napredak u borbi protiv predrasuda da osobe sa invaliditetom treba da idu u specijalne škole, ali je preostala velika borba da se kroz reformu obrazovanja omogući individualno planiranje ciljeva u obrazovanju.

Jedan od preduslova za inkluzivno obrazovanje je rano otkrivanje djece sa posebnim potrebama i njihovi razvojni problemi. Projekat sa ovim ciljem smo implementirali 2004. godine u Oštroj Luci kada smo identifikovali 60-oro djece koja imaju smetnje u razvoju i neophodna im je podrška. U okviru ovog projekta je održana edukacija za roditelje i nastavno osoblje o pristupu razvojnim problemima u obrazovnom procesu. Projekat je dio velikog projekta Javnog fonda za dječiju zaštitu RS, koji na ovaj način utiče na sagledavanje stvarnog stanja i broja djece sa posebnim potrebama u Republici Srpskoj, te time utiče na poboljšanja položaja cjelokupne populacije osoba sa invaliditetom.

„Uklanjanje arhitektonskih barijera u obrazovnim i kulturnim institucijama“ je drugi veliki projekat iz oblasti obrazovanja rezultat kojeg je snimljena baza potreba za ukidanjem barijera po osnovnim i srednjim školama u 36 opština Republike Srpske. Donator za ovaj projekat je bilo Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju u Vladi Republike Srpske, a partneri Udruženje omladine sa invaliditetom „InfoPart“ i Omladinski savjet Republike Srpske.

Projekat "Promocija i podrška provođenju inkluzivnog obrazovanja" obilježio je 2010. godinu u toku kojeg smo u saradnji sa UNDP organizacijom i Administrativnom službom grada Banjaluka radili na izgradnji prilaznih rampi, obuka socijalnih radnika u školama, podizanje svijesti ne samo stručnih radnika nego i djece bez invaliditeta o potrebama njihovih kolega i boljem razumijevanju invalidnosti.

Poseban kvalitet ovog projekta je učešće stručnjaka različitih profila (socijalni radnici, psiholozi, defektolozi, sociolozi) koji su svoja svakodnevna iskustva prenosili svojim kolegama. Interesovanje za edukaciju socijalnih radnika je još uvijek veliko jer je kvalitet seminara koji smo organizovali u tri djela sa socijalnim radnicima iz Centra za socijalni rad Banja Luka bio na visokom nivou te mlade kolege koje nisu prisustvovala, izražavaju želju za pohađanjem tog seminara.

Obrazovanje stručnih kadrova smo tri godine obavljali uz podršku Univerziteta Halifaks iz Kanade, koji su od 2006. - 2009. godine dolazili u ciljanu posjetu kada smo radili edukaciju ne samo zdravstvenih radnika na Univerzitetu u Banjaluci i fakultetu Aperiion već i drugih struka koje se susreću sa studentima sa invaliditetom u svom svakodnevnom radu. Edukacije su imale dodatni kvalitet jer su učestvovali studenti sa invaliditetom koji imaju lično iskustvo, pa smo čuli i one koji kreiraju programe i one za koje su ti programi napravljeni. Ove edukacije su bile dio programa Centra za studente sa invaliditetom koji postoji na Univerzitetu u Banjaluci ali ne ispunjava svoje ciljeve jer nema zapošlenu osobu koja može davati stručnu pomoć nastavnom osoblju za svakog studenta sa invaliditetom ponaosob.

U svakom slučaju obrazovanje ima pred sobom još uvijek dug put reforme da bi inkluzija bila primjenjena maksimalno u praksi, ali i neophodnost da se uspostavi sistem koji će omogućiti učenje svakome prema njegovim mogućnostima. Organizovali smo i prezentacije sa stručnjacima koji su putovali na studijska putovanja i sticali iskustva u obalsti obrazovanja (Amerika, Italija, Austrija) i uvijek je bilo prisutno objašnjenje da svako dijete ima svoj program sa posebno definisanim ciljevima bilo da je nadareno, prosječno ili sa umanjenim sposobnostima.

U obalsti kulture smo organizovali povremeno poetske večeri obzirom da veliki broj naših članova piše pjesme, organizovali posjete pozorištu i slične aktivnosti u kojima članovi mogu uživati u kulturi. Naša lobi grupa i sportisti KKI Vrbas su sarađivali sa predstavnicima vjerskih zajednica i rezultat rada je izgradnja rampe na crkvi Svete trojice koja je pristupačna od 2005. godine.

PERSONALNA ASISTENCIJA I PREVOZ

Personalna asistencija osnovni je preduslov za samostalan život osoba sa invaliditetom. Razlog za osnivanje i postojanje Organizacije. Projekat koji smo započeli 2003. godine sa Nezavisnim birooom za humanitarna pitanja (IBHI) u Banjaluci i nastavili kroz pilot projekte do 2007. godine kada je Skupština Grada Banjaluka ovu uslugu svojom odlukom uvrstila u proširene usluge socijalne zaštite. Proteklih godina realizovali smo deset projekata širom Republike Srpske koje su imale za cilj podizanje svijesti o samostalnom životu osoba sa invaliditetom, edukacije stručnih kadrova, edukacije korisnika, edukacije personalnih asistenata, pilot projekti implementacije personalne asistencije u praksi. Danas se usluga implementira u Banjaluci i u Gradišci i Kozarskoj Dubici, dok su u opštinama Prijedor i Laktaši identifikovani korisnici i obučeni potencijalni asistenti. Stalno se javljaju nove opštine koje su zainteresovane za obuku i uključivanje ove usluge. Partner u promociji usluge personalne asistencije je i Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS. U nacrtu novog Zakona o socijalnoj zaštiti stvorena je mogućnost da se pravo pomoći u kući pruža kao pravo na personalnu asistenciju. Ovo je veoma važno jer je razlika između pomoći u kući i personalne asistencije razlika u medicinskom i socijalnom pristupu invalidnosti. Pomoć u kući je pravo proisteklo iz

medicinskog modela u kome se usluga svodi na osnovnu egzistenciju a personalna asistencija je razvijena kao pravo na inkluziju, socijalno uključivanje i ostarenje ličnosti. Pomoć u kući obezbjeđuje osnovne fiziološke potrebe ne uzimajući u obzir da korisnik sam odlučuje o usluzi, načinu na koji se pruža, vremenu i mjestu kada se pruža. Korisnik pomoći u kući je pasivan i nije odgovoran za kvalitet usluge, korisnik personalne asistencije je aktivan činioc procesa pružanja usluge i odgovoran je za kvalitet usluge.

Nakon svih realizovanih projekata imamo obučene trenere u Udruženju fizio i radnih terapeuta Republike Srpske, trenere osobe sa

invaliditetom i stručne radnike koji rade procjenu potreba – socijalne radnike.

Ipak, pred nama je još dug put promjena stavova i sredine da prihvate činjenicu da je personalna asistencija možda skupa pomoć, ali zato je mogućnost da se unutar lokalne zajednice obezbjeđe nova radna mjesta. Na taj način dvije osobe rješavaju svoju egzistenciju - korisnik personalne asistencije i asistent, ali sa njima su tu i članovi njihovih porodica i posredno se radi o najmanje osam osoba koja svoju egzistenciju rješavaju putem ove usluge. Još je mnogo ljudi koji smatraju da osobe sa invaliditetom trebaju biti smještene u institucijama i da nemaju osjećanja i potrebe kao drugi građani. Da bi širili uslugu moramo širiti promjenu svijesti i sarađivati ne samo sa građanima i širom javnošću već i sa odsjekom za socijalni rad na Fakultetima u BiH koji još ne uviđaju da su socijalni radnici obavezni da obezbjeđe bolje uslove života osobama sa invaliditetom kao i njihove lokalne zajednice.

Na temu personalne asistencije radili smo i **Istraživanje stavova korisnika personalne asistencije o kriterijima kvaliteta** usluge koje smo sproveli 2007. godine na 82 korisnika u Banjaluci. **Rezultati su pokazali da su najvažniji kriteriji:** usluga na vrijeme, urednost asistenta, odnos sa poštovanjem, mogućnost izbora asistenta i mogućnost promjene asistenta. Korisnici nisu smatrali važnim da ostvare kontakt sa asistentima kao prijateljima, što je u korelaciji sa iskazanim većim stepenom društvenog života. Također, korisnici smatraju da mogu sami upoznati asistenta sa svojim pomagalom, potrebama i da im nije potrebna posebna obuka i nema potreba da nose uniforme. Kritične tačke u odgovorima se odnose na odgovornost za kvantitet i kvalitet rada asistenta koji korisnici uopšte ne uviđaju i činjenica da nisu spremni participirati za uslugu.¹

Korisnici usluga personalne asistencije u 92% slučajeva su osobe između 26 i 65 godina. To je period života kada je osoba zaposlena, stvara porodicu i ima značajan obim socijalnih aktivnosti, ali i obaveza. U prilog našem istraživanju su i rezultati istraživanja u Srbiji gdje je 61% korisnika u ovoj starosnoj granici.²

Evidentirano je da dvije trećine ispitanika čine žene, pa smo napravili dodatni uvid u spiskove svih korisnika da bi potvrdili da li je to podatak relevantan za svih 82 korisnika. Taj podatak jeste relevantan za osobe sa tjelesnim invaliditetom, ali ne i za slijepe osobe. Time zaključujemo da je pomoć u kući potrebna ženama sa tjelesnim invaliditetom, dok slijepe žene mogu te poslove same obavljati.

Rezultate našeg rada i iskustva smo prezentovali na velikom broju okruglih stolova, konferencijama i drugim sastancima.

¹ Oesterwitz, I., Koncept samostalnog života, Brisel, 1995. godina, str. 3.

² Dinkić, M.; Momčilović, J., CENA SAMOSTALNOSTI, Analiza opravdanosti ulaganja u organizovanje servisa personalne asistencije za pomoć osobama sa invaliditetom u Srbiji, Centar za samostalan život Srbije, Beograd, 2005. godina, str. 9.

Željko Mastikosa prima zahvalnicu u CSR Banjaluka

Uporedo sa personalnom asistencijom pokušali smo raditi na pitanju prevoza za korisnike kolica. Nekoliko godina smo vozili djecu u školu u Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju dr. Miroslav Zotović, dok taj zahtjevan posao nije preuzela ova ustanova na naše veliko zadovoljstvo. Usluge prevoza obavljamo i danas za naše članove besplatno ili uz minimalnu participaciju. To nam je pomoglo da obezbjedimo odgovarajući vozni park (tri prevozna sredstva), ali nismo ostvarili napredak na izmjenama zakonske regulative. Stavovi vlasti na lokalnom, entitetskom i državnom nivou su takvi da se prevoz korisnika kolica smatra pitanjem organizacija osoba sa invaliditetom a ne dijelom javnog saobraćaja. Još jedna oblast u kojoj ima puno posla i za koju nam trebaju članovi koji će se baviti samo tim pitanjem da bi ostvarili napredak.

ŽENE SA INVALIDITETOM

"Položaj žena sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini", „Žene sa invaliditetom u zajednici“, „Socijalizacija marginalnih grupa Oštra luka“, „Omladina i žene“ su neki od projekata u kojima smo se posvetili pitanjima žena sa invaliditetom. Podizanje svijesti o pitanjima žena sa invaliditetom je dio našeg svakodnevnog rada jer se i usluge personalne

asistencije značajno razlikuju po polu i žene su te koje trebaju za ispunjenje svoje društvene uloge više sati asistencije od muškaraca. Ovom pitanju smo se posvetili i u trogodišnjem projektu „Ljudska prava i samostalno življenje u Bosni i Hercegovini“ u okviru kojeg smo prošle godine organizovali tri radionice za žene i izložbu povodom 3.decembra – Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom.

Žene sa invaliditetom su organizovale kreativnu radionicu koja postoji već sedam godina u našoj Organizaciji i bila je jezgro iz kojeg je registrovano preduzeće GRISS.d.o.o. koje se primarno bavi proizvodnjom suvenira, slikanjem na staklu i laserskim graviranjem. Imamo izuzetno dobru saradnju sa Gender centrom RS

koji nas uključuje u aktivnosti u koje su uključene sve žene što značajno doprinosi našoj afirmaciji. Dobru saradnju imamo sa Udruženjem žena „Duga“ i Udruženim ženama Banjaluka.

PLAŽA „ŽELJA“ PRISTUPAČNA ZA OSOBE SA INVALIDITETOM

Neke ideje postoje i dugo su na nivou ne ispunjenih snova. Takav slučaj je sa idejom o izgradnji pristupačnog kampa koja je započela davno u razgovoru sa vlasnikom izletišta Ljekarice-Lončari. Ideja se razvila u priču o kampu za koji bi nas podržale LOT jedinice. Obavili smo bezbroj razgovora sa različitim oficirima, prikupljali novac za realizaciju ideje i nakon nekoliko godina dobili pogodnost kod kupovine kontejnera od LOT-a u Ramićima. Tu počinje problem kada smo dobili kontejnere jer je naš saradnik iz Ljekarica odustao od ideje. Šta raditi, pokušavali smo iznaći rješenje dok nismo sreli Drago Milinkovića iz Vrbanje koji nam je predložio da u saradnji sa njegovom mjesnom zajednicom

oživimo bivše smetlište i napravimo prilagođenu plažu. Poslovi na adaptiranju su započeli 2007. godine i kada su lokalne vlasti vidjele koliko smo uložili na tu lokalciju posredstvom donatora izgradili su potporni zid sa pratećim dijelom koji

je u potpunosti pristupačan korisnicima kolica.

Promjena regulacionog plana 2010. godine omogućuje proširenje plaže i izgradnju pratećih objekata za odmor, rekreaciju, higijenu. Plaža je otvorila nove mogućnosti za proces povratka jer je njena izgradnja snažno potpomognuta od strane povratničkih udruženja u Vrbani, rekreacije djece i omladine u ovom naselju kao i osoba sa invaliditetom. Zaljubljenik plaže i njen zastupnik je Željko Mastikosa čiji entuzijizam nas je nagnao da joj damo ime Plaža „ŽELJA“.

ZAPOŠLJAVANJE

Zapošljavanje je krajnji cilj svakog čovjeka, pa tako i osoba sa invaliditetom. Neko ima sposobnosti da se uputi na tržište rada, dobije posao ili pokrene sopstveni posao i postigne uspjeh. Neko je zbog umanjenih sposobnosti onemogućen da učestvuje na taj način u procesu zapošljavanja, ali još uvijek može da da svoj sopstveni doprinos. HO „Partner“ je od prve godine svog rada organizovala čitav niz edukacija i kurseva za žrtve mina: frižeri, izrada betonskih elemenata, kožna galanterija, izrada ključeva, edukacija za računare, kurs grafike i slično. Sa ovim programom smo nastavili i kasnije kroz projekat „Nove mogućnosti“ u kojem je 40 učesnika prošlo osnovne kurseve računara, 6 kurs grafike i 6 kurs za poslovnu sekretaricu. Projekat je implementiran 2005 uz podršku Administrativne službe Grada Banjaluka, a aktivni učesnik je bio i Zavod za zapošljavanje Filijala Banjaluka.

Kroz saradnju sa Jevrejskom opštinom Banjaluka uspjeli smo kupiti mašinu za lasersko graviranje što je uticalo na razvoj ideje o kontinuiranoj proizvodnji suvenira. Saradnju sa Adminsitrativnom službom Grada Banja Luka i Fondom za razvoj i zapošljavanje RS nastavljamo kroz projekte zapošljavanja radnika u Servisu personalne asisitencije.

Čitavo vrijeme se kroz redovne aktivnosti provlači Kreativna radionica za žene: Desa Latinčić, Duška Knežević, Svjetlana Kezić, Vanja Vujičić, Gordana Gligić i Zagorka Hrstić, kojima su se pridružili Jovan Kuzmić, Željko Vidović, Duško Kragulj. Rezultat tog rada je osnivanje preduzeća **GRISS d.o.o.** Naš cilj je bio otvoriti zaštitnu radionicu, ali nismo uspjeli obaviti registraciju jer nema adekvatne zakonske regulative koja bi jasno omogućila taj proces pa smo osnovali preduzeće. Preduzeće se primarno bavi proizvodnjom suvenira i poklona, ali nam je cilj da reparacija pomagala bude njegov značajan dio.

Svjesni te zakonski nerazjašnjene situacije mr Anita Šimundža i mr Olivera Mastikosa su u saradnji sa Centrom za socijalni rad Banjaluka i Ministarstvom uprave i lokalne samouprave RS izradili "Studiju potreba za razvojem socijalnog preduzetništva koja će pružati usluge za radnu okupaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom" iz koje je evidentno da je veliki broj osoba sa invaliditetom koje trebaju angažman u radnim centrima i zaštitnim radionicama na teritoriji grada Banjaluka (blizu 800 korisnika). Istarživanje je dostupno na web starnici HO „Partner“. Za realizaciju ove studije značajnu podršku je dalo Minsitarstvo nauke i tehnologije RS. Postoji stalna potreba da se promovišu radni centri da bi došlo do njihovog osnivanja koje omogućava Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida koji je na snazi od 2004 godine. Učestvovali smo u projektu koji je implementirala Italijanska organizacija EDUCAID tri godine u BiH u segmentu koji se odnosio na socijalno preduzetništvo. Kroz ovaj projekat smo dobili edukaciju o vođenju biznisa, socijalnom preduzetništvu koje uključuje i radne centre.

„GRISS“ je uspio da osposobi trafiku za prodaju suvenira u centru grada Banjaluke i Prjedora, ali nam je izostala podrška kroz stimulans za zapošljavanje tri osobe od strane Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida u Prijedoru. Ova stavka nema jasne procedure za apliciranje pa se dodjela sredstava prema nama vrši na osnovu ličnih procjena pa nam je ponuđeno 1.300,00 KM za zapošljavanje osobe sa invaliditetom. Sredstva nismo uzeli jer nismo u mogućnosti za taj iznos obezbijediti radno mjesto tako da je to značajno uticalo na teško poslovanje preduzeća. Potrebno je više raditi na dobijanju većih poslova da bi opstali kao preduzeće što je za osobe sa znatno umanjenom radnom sposobnošću veliki problem bez podrške šire zajednice.

PODIZANJE SVJESTI

Na kraju ono najvažnije, **podizanje svijesti** o problemima osoba sa invaliditetom posebno onih koji su „najteži“ ili imaju probleme u socijalnoj integraciji je naša misija. Za realizaciju te misije koristimo sve naše projekte, svakodnevne aktivnosti, susrete sa korisnicima, njihovim porodicama, političarima, ministrima. Put je mukotrpan i svjesni smo da će trebati još dugo raditi. Organizaovali smo do sada više stotina konsultativnih sastanaka sa predstavnicima partija, ministrima, pomoćnicima, institucijama, komisijama, tjelima. Nekoliko godina smo organizacija koja učestvuje u radu komisija pri Narodnoj Skupštini RS.

Ulični glumački performansi, uključivanje osoba sa invaliditetom u sportske aktivnosti (plivanje, KKI Vrbas-košarka u kolicima i drugi) prilozi na medijima, pa čak i prikupljanje sredstava putem Humanitarnog telefona koristimo da bi podizali svijest i mjenjali stavove okoline. Tome služe i naša izdanja, članci koje objavljujemo u stručnim časopisima, istraživanja i najvažniji proces u kojem smo učestvovali izrada Politike u oblasti invalidnosti BiH i Startegije unapređenja društvenog položaja lica sa invaliditetom u Republici Srpskoj 2010-2015. U izradi ovih dokumenta smo učestvovali kroz projekat „Podrška razvoju Politike u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini“ koji je implementirao Nezavisni biro za humanitarna pitanja (IBHI). Projekat je trajao tri godine i u njemu je učestvovalo petanest naših članova kao konsultanti, istraživači i osoblje projekta. Učestvujemo i u izradi Startegije socijalnog uključivanja.

Aktivnosti obilježavanja međunarodnog dana osoba sa invaliditetom, dana žena, Međunarodni dan ljudskih prava su najčešći povodi za javno oglašavanje i uključivanje u aktivnosti cjelokupne zajednice. Danas najviše radimo na promociji Startegije unapređenja društvenog položaja lica sa invaliditetom u Republici Srpskoj 2010-2015 koja je bazirana na principima UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom i UN Standardnim pravilima za izjednačavanje mogućnosti. Neki kažu da ima puno organizacija osoba sa invaliditetom, ali mi smatramo da nas je malo jer je problema puno. Presjek našeg desetogodišnjeg rada pokazuje da je neophodno još mnogo aktivista koji će kontinuirano i stručno raditi da bi izjednačavanje mogućnosti postalo stvarnost a ne formalno izjašnjavanje.

Projekat „Ne stojim ali mislim, dakle, postojim“ je promovisao našu samostalnost, rad, jednake mogućnosti i puno učešće osoba sa invaliditetom u našoj zajednici, kao aktivnih i priznatih participanata sa idejama i sposobnostima koje mogu da budu od koristi svakome. Naše puno učešće i jednakost u svim životnim aspektima zavise u velikoj mjeri od svijesti, saznanja, prihvatanja i uvažavanja od strane članova društva u kojem živimo. Projekat je bio usmjeren na učenje tehnika prikupljanja sredstava, organizovali smo ga 2005. godine i bio je podržan od strane UMCOR organizacije. Putem ovog projekta smo uspjeli produbiti saradnju sa medijima, širom zajednicom i steći znanja kako uticati na svijest javnosti velikim brojem različitih metoda. Jedna od tih neformalnih metoda je bio i projekat „Vodič za invalide“ koji je omogućio postavljanje informacije o pristupačnim mjestima za korisnike u gradu Banjaluci na zvaničnu web stranicu Grada. Poseban doprinos ovog projekta je što su ga implementirali sami korisnici kolica koji su obišli svako mjesto koje su upisali u Vodič prilagođenih mjesta.

Saradnja sa Administrativnom službom Grada Banja Luka je izuzetno dobra u toku ovih godina što pokazuje i činjenica da aktivno učestvujemo u aktivnostima koje se organizuju za institucije, nevladin i privatni sektor u gradu.

Prijem u Banskom dvoru

Glumci sa nama na performansu u Banjaluci

Poster

Podizanje svijesti osoba sa invaliditetom dobilo je poseban biser u nizu naših aktivnosti jer smo razvili grupu za Vršnjačku podršku koja radi sa klijentima korisnicima kolica u Zavodu za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „dr Miroslav Zotović“, od novembra 2010. godine. Ova grupa je već postigla određene rezultate sa nekoliko pacijenata koji su dobili informacije i razmjenili iskustva sa drugima koji imaju slične probleme. Iskustva smo preneli na II Konferenciji psihologa BiH na kojoj smo prezentovali svoja iskustva unutar organizacije i u okviru ovog programa sa ciljem da utičemo na psihologe i socijalne radnike da koriste ovu metodu kao dopunu svom stručnom radu.

UMREŽAVANJE

HO Partner je član

- Saveza organizacija osoba sa invaliditetom BISER,
- Mreža nevladinih organizacija Sporazum plus,
- Vjeće NVO BiH,
- Udruženjem za javno zdravlje RS,
- Omladinska mreža Bosne i Hercegovine,
- Udruženja građana „Fontana“,

Imamo potpisane Memorandume o saradnji sa:

- Centar za socijalni rad Banjaluka,
- Centar za socijalni rad Gradiška,
- Centar za socijalni rad Kozarska Dubica,
- Udruženje liječenih alkoholičara,
- Udruženje lica sa problemima u mentalnom zdravlju i njihovih porodica ZAJEDNO
- Informativni centar za osobe sa invaliditetom „Lotos“ Tuzla
- Portal eZdravstva i eObrazovanje u KME u BiH
- Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „dr Miroslav Zotović“
- Radio „UNO“ Banja Luka

IZDANJA HUMANITARNE ORGANIZACIJE „PARTNER“

NAZIV	AUTOR	GODINA IZDANJA
Početni kurs Word i Exel	Gordana Šehovac,prof.	2005
Zbirka radova Kontinuum usluga za djecu sa posebnim potrebama u zajednici,	Grupa autora	Gaudeamus Bratislava/ HO Partner Banjaluka 2005
Aktivnosti invalida u postizanju samostalnosti	Vučenović Drago pravnik mr. Olivera Mastikosa	2001
Zajedno sve možemo	HO Partner	2002
Aktivnosti invalida na ostvarivanju punog učešća i ravnopravnosti u društvu	Vučenović Drago pravnik mr. Olivera Mastikosa	2004
Integracija invalida u društvo	Vučenović Drago pravnik mr. Olivera Mastikosa	2002
Volonterizam i osobe sa invaliditetom	H.O.Partner	2003
Pravo osoba sa invaliditetom na studiranje	Infopart	2006
Priručnik za personalnu asistenciju	Grupa autora HO"Partner"	2008
Relacija odnosa doktor-osoba sa invaliditetom	Grupa autora HO"Partner"	2005
Studija potreba za razvojem socijalnog preduzetništva,koje će pružati usluge za radnu okupaciju i zapošljavanje OSI i gradu Banjaluci	Mr Olivera Mastikosa i Mr Anita Šimundža	2008
Iskustva iz stranih zemalja u pružanju socijalnih i drugih usluga u zajednici	Mr Olivera Mastikosa i Tatjana Gajić	2007
Za zdravlje žene	Grupa autora HO"Partner"	2004.

DONATORI

1. Vlada Republike Srpske
2. Administrativna služba Grada Banja Luka
3. Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite u Vladi RS
4. Ministarstvo porodice, omladine i sporta u Vladi RS
5. Ministarstvo šumarstva poljoprivrede i vodoprivrede u Vladi RS
6. Ministarstvo nauke i tehnologije u Vladi RS
7. Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju u Vladi RS
8. Ministarstvo civilnih poslova BiH
9. Centar za socijalni rad Banjaluka
10. Javni fond dječije zaštite RS
11. Fond za razvoj i zapošljavanje RS
12. Nezavisni biro za humanitarna pitanja (IBHI) Sarajevo
13. UMCOR
14. Shars see
15. Hendicap Internacional
16. DFID
17. ADF
18. Kanadski fond pri Kanadskoj ambasadi u BiH
19. Kwins univerzitet/Queens university
20. SOROŠ
21. Jevrejska opština Banjaluka
22. Fondacija MOZAIK Sarajevo
23. CIDA LIP
24. Fondacija „Abilis” Finska
25. „Threshold” Finska
26. UNDP
27. Fondacija za socijalno uključivanje u BiH
28. Svjetska banka
29. „Trkulja tours” Prijedor
30. „Egić-kop” Čelinac
31. „Lana export-import” Drinić
32. „Drvorez” Ljubačevo
33. GP Krajina Banja Luka
34. Motel „Nana” Banja Luka
35. Građa Torinex
36. Građa Nigma
37. Sportska kladionica „Astra-sport-bets”
38. Banjalučka pivara „Nektar”
39. Mesnica „Kod Laze” Banja Luka
40. Mesnica „Peđa”
41. Pekara „Manja”
42. Pekara „Silva Đurić”
43. Pekara „Žitopeka”
44. Slastičarna „Vesna”
45. Svinjogojstvo Topola
46. Vodovod Banja Luka
47. Voda „Kruna”
48. Vitinka AD Kozluk
49. Elektrokrajina Banja Luka
50. Građani MZ Vrbanja i mnogi drugi...